

H. Gösta Davidsen og Vilh. Møller-Christensen: Liden Kirsten og Buris. (Fremad, 1971). 111 s.

Den lille bog, som radiologen, overlæge Davidsen og – med en vist af ham selv opfundet betegnelse – osteoarkæologen og lepraforskeren, professor Møller-Christensen i fællesskab har skrevet om »Liden Kirsten og Buris«, falder groft taget i to afsnit. Et første hvori der nøgternt og objektivt gøres rede for den omfattende undersøgelse, som forfatterne med bistand af en række andre specialister i 1962 foretog af skeletterne fra den sagnospundne dobbeltgrav i Vestervig. Et andet hvori der hverken nøgternt eller objektivt argumenteres for, at de gravlagte er folkevisens bedrøvelige elskerpar, der identificeres som den norske kong Sigurd Jorsalfarers datter Kristine og Henrik Skadelårs søn Buris. »Under den forudsætning« – lyder bogens konklusion – »at »Liden Kirstens grav« rummer de jordiske rester af fremtrædende, historisk kendte personer, og at disse navne – som hævdet af overleveringen – er Kristine (Kirsten) og Buris, taler den nu afsluttede undersøgelse for, at de begravede er Prinsesse Kristine Sigurdsdatter af Norge og Prins (Hertug) Buris Henriksøn af Danmark.«

Ingen af disse forudsætninger er imidlertid til stede. De to grave, hvoraf mandsgraven antagelig er den sidst tilkomne, er ganske jævnt byggede. Stenen, som dækker dem, er ikke fornemmere i udførelsen end seks andre i Vestervig kirke fra et lokalt værksted, deriblandt én over en kannik og én over en præst. Usædvanligt ved »Liden Kirstens grav« er blot, at gravene ligger i forlængelse – ikke ved siden – af hinanden. Arkitekt I. B. Løffler, som åbnede dem i 1875 og

fuldt og fast troede at have fundet Liden Kirsten og Buris, anså dengang forholdet for enestående, men kunne fjorten år efter i »Danske Gravstene fra Middelalderen« nævne flere lignende tilfælde. Når han – og med ham nu senest Davidsen og Møller-Christensen – mener, at man ved denne placering »med Bestemthed har villet udtale, at den her hvilende Mand og Kvinde ikke havde været forenede ved Ægteskabets Baand,« er dette måske rigtigt, men placeringen kan naturligvis ikke indicere en illegitim forbindelse. Overhovedet er der intet rimeligt grundlag for at omfortolke de få bevarede ord af den oprindelig to hexametre lange indskrift, som fortæller, at stenen er lagt over en søster og broder. Resten har det vestjyske vejr forlængst udslettet, og alle forsøg på at restituere teksten ud fra en afskrift fra slutningen af 1600-årene og på denne måde få indflettet, at de døde var af kongelig byrd, er på forhånd dømt til at mislykkes. Forskellen mellem J. Kinchs (1876), P. C. Kierkegaards (1878) og Sofus Larsens (1897) tydninger demonstrerer klart det håbløse i foretagendet.

Allerede i 1878 og 79 bragte Caspar Paludan-Müller i et par småafhandlinger tingene på deres rette plads. »Det er« – skrev han – »rent vilkårligt at sætte denne Grav i Forbindelse med en Vise, hvis Alder ikke kjendes, og hvis Indhold ikke kan godtgjøres at have andensteds hjemme end i en Digtets Fantasi.« Mere er der egentlig ikke at sige i denne sag, og når de to forfattere i forordet profeterer, at deres ideer givetvis ikke vil komme til at staa uimodsagt, vil de blive skuffet, hvis de forestiller sig, at faghistorikere skal tage deres argumentation alvorligt. En bog som deres kan simpelthen kun skrives ud fra ukendskab til selv de mest

elementære regler for historisk kildekritik. Men heller ikke indenfor klassisk filologi (tolkning af indskriften på en gravsten i Vestervig, der skal gøres til Liden Kirstens indtil Buris' død) og litteraturhistorie (tiden for folkevisernes tilblivelse) tynges Davidsen og Møller-Christensen af besværlig viden. Bringer »Liden Kirsten og Buris« nyt af værdi, må det være at finde i bogens første afsnit, som kun forfatterne egne fagfæller kan vurdere.

Tage E. Christiansen

E. Kroman: Saxo og overleveringen af hans værk. Studier fra Sprog- og Oldtidforskning nr. 278. (Gad, 1971). 78 s. 8 ill.

Dr. E. Kroman har i sit otium forelæst over Saxo på Københavns universitet, og det er disse forelæsninger fra efteråret 1969, der hermed foreligger i bogform. I 1962 udgav forfatteren Saxofragmenterne i facsimile i Corpus codicum Danicorum bd. 4. Nærværende bog skal opfattes som et supplement til denne udgivelse, idet forfatteren har haft det primære formål at redegøre for overleveringen af Saxos tekst på en mere udførlig måde end det var muligt som kommentar til selve kildeudgaven. Det foreliggende arbejde har derfor i første række værdi som katalog over de problemer, der rejser sig ved rekonstruktionen af Saxos oprindelige tekst på grundlag af sammenligning mellem Christiern Pedersen-udgaven af 1514 og de bevarede middelalderlige brudstykker.

Forfatteren benytter tillige lejligheden til at give en oversigt over og yde bidrag til debatten om Saxos person.

Kroman opponerer mod den gængse opfattelse, at historieskriveriet for Saxo har været en bibeskæftigelse til en eller anden omdiskuteret hovedbeskæftigelse. Med rette påpeger han, at når betegnelsen »clericus«, den eneste vi har bevaret om Saxo, har været udlagt som dækkende over snart sagt alle intellektuelle beskæftigelser i datidens samfund, kan det vel også betegne beskæftigelsen historieskriver.

Mere skitse-mæssigt refererer bogen tillige diskussionen omkring Saxos kildebenyttelse og hans holdninger til den skildrede virkelighed.

Helge Paludan

Helsingør stadsbog 1549-1556. Råd-stueprotokol og bytingbog. Ældre danske rådstueprotokoller og bytingbøger. Udgivet ved Erik Kroman. (Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie, København, 1971). XI + 347 s.

I 1955 besluttede Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie at udgive en række ældre retsprotokoller, dvs. rådstueprotokoller og tingbøger, fra de betydningsfulde gamle danske købstæder Malmø, Helsingør og Ribe. I 1965 udkom det første bind, *Malmø rådstueprotokol (stadsbog) 1503-1548*, i 1968 *Malmø tingbøger 1577-83 og 1588-90*, og nu foreligger *Helsingør stadsbog 1549-1556*, omfattende de to ældste bevarede retsprotokoller fra denne by, udgivet ved fhv. overarkivar, dr. phil. Erik Kroman.

Betegnelsen stadsbog, eller rettere: bysbog, bruger bogen selv, ligesom andre af de ældre retsbøger fra købstæderne, og den indeholder ligesom disse indførsler både fra rådstueretten, bestående af borgmestre og råd,